

ERASMUS
PER
ASSMIA
2019

Jaarverslag Erasmusprijs John Adams

Jaarverslag
Erasmusprijs
2019

Componeren
voor de
Huidige Tijd

Colofon

Jaarverslag Erasmusprijs
© 2020

Fotografie

Frank van Beek, Ineke Oostveen, Vern Evans

Illustraties

Reynoud Homan

Teksten

Stichting Praemium Erasmianum, John Adams

Uitgegeven door

Stichting Praemium Erasmianum
Jan van Goyenkade 5
1075 HN Amsterdam
T + 31 (0)20 67 52 753
E spe@erasmusprijs.org
www.erasmusprijs.org

Inhoud

Voorwoord

7

Gronden van Verlening

8

Laudatio

10

Dankwoord John Adams

13

Biografie John Adams

17

Activiteiten

19

Dissertatieprijzen 2019

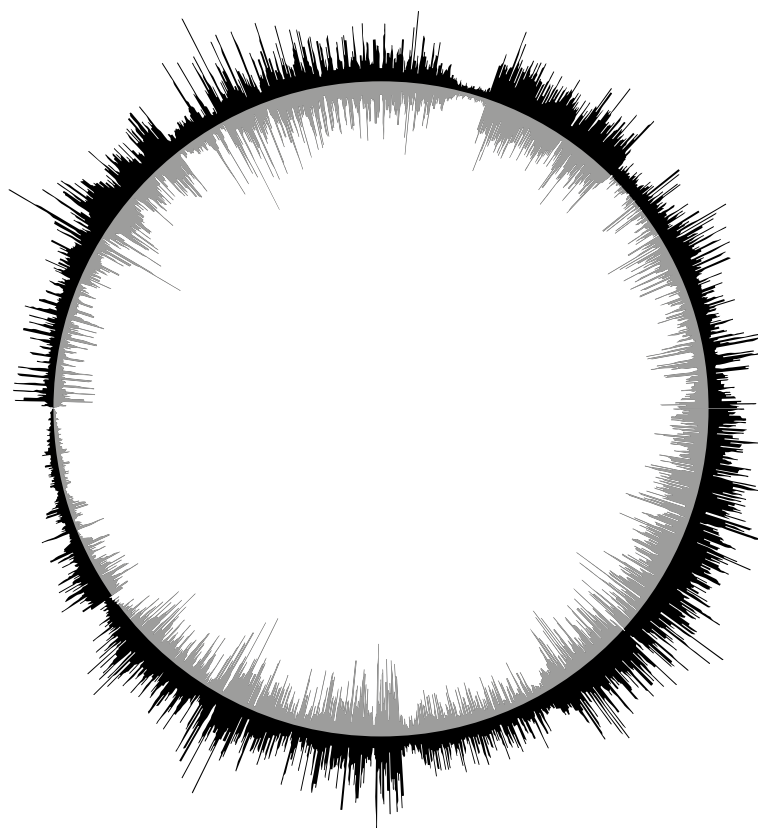
23

Ontstaan en doel van de
Stichting Praemium Erasmianum

30

Bestuur

31

Trilling Road Movies (John Adams, 1995) over een denkbeeldige globe

Voorwoord

De Erasmusprijs werd in 2019 uitgereikt aan de Amerikaanse componist en dirigent John Adams voor zijn bijdrage aan de hedendaagse klassieke muziek. Het thema van de prijs was dit jaar ‘Componeren voor de huidige tijd’, een onderwerp dat de drijfveer lijkt achter Adams gehele oeuvre. Niet alleen weet hij elementen vanuit de jazz, populaire en klassieke muziek tot elkaar te laten komen om zo een nieuwe muzikale wereld te creëren die een groot publiek aanspreekt, hij weet binnen deze wereld ook de luisteraar mee te nemen langs complexe maatschappelijke vraagstukken. Toegankelijkheid van hedendaagse klassieke composities – het maken van verbinding met het publiek in plaats van het zich opsluiten in een hermetisch universum – is een belangrijk doel van deze grote componist.

De verscheidenheid van het werk van John Adams kwam tot uitdrukking in een gevarieerd activiteitenprogramma dat uitdrukkelijk gericht was op jonge muzikanten en componisten in opkomst. Op de dag van de Erasmusprijsuitreiking klonk Adams’ werk ’s avonds in het Muziekgebouw aan ’t IJ, uitgevoerd door het Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard met o.a. een speciaal voor dit concert gecomponeerde hommage aan Adams, een nieuw werk van de Nederlandse componist Rick van Veldhuizen. Jonge componisten kwamen ook aan bod in de intensieve masterclass die Adams gaf aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag. Daarnaast sprak John Adams op het Conservatorium van Amsterdam met jonge componisten tijdens een jazz avond getiteld ‘An Evening with John Adams’. Omlijst door livemuziek van de bigband van het conservatorium, interviewde Andrea van Pol Adams over zijn muzikale herinneringen en sprak Adams met docenten en studenten over het muziekvak en over de vraag waarom jonge mensen zich in de huidige tijd nog in dat vak zouden willen verdiepen. Adams kwam als filmcomponist aan bod in de vertoning van de film ‘Io Sono l’Amore’ in het Louis Hartlooper Complex in Utrecht met een uitgebreide inleiding door Michel Schöpping. NPO Radio 4 besteedde de gehele week voorafgaand aan de Erasmusprijsuitreiking uitgebreid aandacht aan John Adams en tijdens de uitreiking was er een hooggewaardeerd radio interview met Adams te horen. Tevens verschenen er online en in landelijke dagbladen mooie artikelen over hem.

Naast de Erasmusprijs, reikte de Stichting in 2019 ook haar jaarlijkse Dissertatieprijzen uit aan vijf jonge promovendi die volgens de jury een uitmuntende dissertatie hebben afgeleverd. De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen was gastheer van de uitreikingsplechtigheid.

In dit jaarverslag vindt u een kort verslag van al deze activiteiten. Wij bedanken al onze samenwerkingspartners die daar zo enthousiast bij betrokken waren: het Muziekgebouw aan ’t IJ, het Koninklijk Conservatorium van Den Haag, het Conservatorium van Amsterdam, het Louis Hartlooper Complex en NPO Radio 4.

Het hoogtepunt van het jaar was de Erasmusprijsuitreiking op 28 november 2019 in het Koninklijk Paleis Amsterdam. Zijne Majesteit de Koning reikte de Erasmusprijs aan John Adams uit tijdens een feestelijke ceremonie, in aanwezigheid van Hare Majesteit de Koningin en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix. Wij zijn de Koninklijke Familie zeer erkentelijk voor hun gastvrijheid.

Jet de Ranitz, voorzitter
Shanti van Dam, directeur

Gronden van Verlening

Majesteiten, Koninklijke Hoogheid, Excellenties, dames en heren,

“Muziek kan de geest afleiden van al dat heilig is. Als we niet voorzichtig zijn, kan de kracht van muziek – door de oude Grieken gezien als een belangrijk onderdeel van hun algemene opleiding – ons naar vulgariteit, lichtzinnigheid en absurditeit doen afglijden.”

Zo schreef Desiderius Erasmus rond het jaar 1519 in een brief aan een goede vriend.

Erasmus beweert hier dat muziek door het hart te beroeren, gevaarlijk kan zijn voor de geest. Echter, in een ode aan zijn vriend Ockeghem, die componist was, schreef hij: “Divina res est musica” –

“Muziek is een goddelijk iets...”

“...het kan als hulpmiddel dienen om tot het diepste begrip van de Heer te komen.”

“Om dit te kunnen laten plaatsvinden” – zo beweert Erasmus - “moet muziek minimaal van vorm zijn en bescheiden van uiterlijk.”

Het bestuur van de Stichting Praemium Erasmianum heeft besloten de Erasmusprijs 2019 toe te kennen aan de Amerikaanse componist en dirigent John Adams voor zijn bijdrage aan hedendaagse klassieke muziek.

De prijs wordt toegekend op de volgende gronden:

- Door elementen uit de jazz, de populaire en de klassieke muziek aan elkaar te smeden, heeft hij een nieuw muzikaal idioom gecreëerd.
- Volgens de jury heeft Adams de hedendaagse klassieke muziek weer ‘verstaanbaar’ gemaakt, belangrijk in een tijd waarin dit genre steeds meer moeite heeft om gehoord te worden.
- Hij stelt in zijn werk regelmatig maatschappelijke vraagstukken aan de orde, hetgeen hij als taak van de kunstenaar ziet. Hij onderscheidt zich bovendien door de humanistische aard van zijn thema’s.
- Niet alleen is hij een groot dirigent en componist, ook als schrijver reflecteert hij op de maatschappelijke functie van de klassieke muziek. Zo vraagt hij op muzikale en op intellectuele wijze – met het hoofd en met het hart - aandacht voor het belang van klassieke muziek in de huidige tijd.

Uitgesproken door Shanti van Dam, directeur

“Hij heeft de hedendaagse klassieke muziek weer ‘verstaanbaar’ gemaakt”

Voorzitter Jet de Ranitz opent de Erasmusprijsuitreiking.

Directeur Shanti van Dam draagt de Gronden van Verlening voor.

Laudatio

Majesteiten, Koninklijke Hoogheid, Excellenties, dames en heren,

Staat u mij toe deze laudatio op een ongebruikelijk manier te beginnen, namelijk met een gedicht van Emily Dickinson. Het heet: To make a prairie.

To make a prairie it takes a clover and one bee,
One clover, and a bee,
And revery.
The revery alone will do,
If bees are few.

Dit vederlichte en roerende gedicht, dat in een paar woorden het creatieve proces lijkt te schetsen, is door Peter Verstegen fantasievol naar het Nederlands vertaald:

Het maken van een wei vereist een klavertje en één bij,
Eén klavertje, een bij,
En dromerij,
Genoeg is enkel dromerij
Bij weinig bij.

Deze regels van Emily Dickinson raken voor mij ook aan de muziek van John Adams: vindingrijk en ogenschijnlijk voor de hand liggend, maar wel gemaakt vanuit een sterke connectie met de wereld rondom. Voor ons niet-componisten – en dat zal voor velen van u ook gelden – is vooral die dromerij intrigerend.

Ik wil graag nog een zijsprong maken, namelijk naar Franco Donatoni, de in 2000 overleden Italiaanse componist, die ogenschijnlijk niets met John Adams te maken heeft. Met het Nieuw Ensemble heb ik veel muziek van hem uitgevoerd en hij vertelde dat hij eens werd aangesproken door een vrouw, die vroeg wat zijn beroep was. Hij antwoordde: ik ben *compositore*. Nu moet u weten dat ‘compositore’ in het Italiaans niet alleen ‘componist’ betekent, maar ook ‘letterzetter’, de letterzetter van een krant. Aha, zei de dame, ‘Mijn neef werkt ook bij de krant. U zet de letters in de

goede volgorde!’ Precies, zei Donatoni, ‘Ik ben als een letterzetter. Ik zet de noten in de juiste volgorde, in tijd en ruimte.’

Er zijn Italiaanse termen die wij musici elke dag gebruiken; zoals zijn ‘staccato’ en ‘legato’.

Denkend aan de muziek van John Adams roept bij mij ‘staccato’ een associatie op met zijn ritmische vitaliteit en kleurenschittering. En ‘legato’ met de gave om grote structuren én meeslepende lyrische melodieën te componeren.

Toch is ook voor hem het componeren nooit routine, maar een intens, deels intellectueel en deels onbewust proces. Adams vertelde dit toen hij op het Conservatorium van Amsterdam met de compositiestudenten in gesprek ging. Ik werd geraakt door de collegialiteit waarmee hij de studenten bejegende. Niet: “Wacht maar tot je zo oud en beroemd bent als ik”, maar: “Inderdaad, het is een hele kunst om een pakkend begin te verzinnen en daar een coherent vervolg aan te geven”. Het trof me hoe hij sympathiseerde met deze beginnende componisten.

John Adams is een buitengewoon gewaardeerd en gerespecteerd componist in het Nederlandse muziekleven. Hij onderhoudt warme banden met het Koninklijk Concertgebouworkest, het Radio Filharmonisch Orkest en het Schönberg Ensemble – drie ensembles die door de jaren heen een substantieel deel van zijn oeuvre hebben uitgevoerd, vaak met onze laureaat zelf op de bok. Een speciale plaats neemt Edo de Waart in, die begin jaren tachtig - vrijwel veertig jaar geleden - chef-dirigent was bij het San Francisco Orchestra. Niet alleen heeft hij verschillende stukken van Adams in première gebracht, hij heeft hem ook gestimuleerd om grotere werken te componeren waarmee hij het toen nog prille talent wellicht een doorslaggevend duwtje in de rug heeft gegeven.

Dat resulteerde in 1981 in de groots opgezette compositie *Harmonium*, waarvan de première gedirigeerd is door de Waart. Deze choral symphony is deels gebaseerd op tekst van – daar heb je haar weer – Emily

Dickinson. Het is een schitterend en extatisch stuk dat doet denken aan de fascinerende titel: *I was looking at the Ceiling and then I saw the Sky*, Adams' rockopera die in 1995 aan de Universiteit van Berkeley in première ging, geregisseerd door zijn rechterhand Peter Sellars en met een decor van graffiti-kunstenaars uit LA. Ook al is *Harmonium* voor een traditionelere bezetting van koor en orkest geschreven, wat zich voltrekt in de muziek is verre van gewoontjes: de hemel scheurt open en het licht begint binnen te stromen.

Harmonium is een sleutelwerk gebleken in het oeuvre van John Adams, dat wortelt in de minimal music van zijn iets oudere landgenoten Philip Glass en Steve Reich. *Harmonium* is het eerste stuk waarin Adams zichzelf meer complexiteit én vrijheid veroorloofde. Net als Louis Andriessen in ons land, heeft John Adams de minimal music naar een ander niveau getild of misschien moet je zeggen: een nieuwe fase ingeleid. De basis blijft die energieke motorische beweging, die stroom van herhalende noten die het moderne levensgevoel lijkt uit te drukken: snelheid, drukte, opwindend en optimisme – maar ook melancholie, bespiegeling en dromerij.

Dat repetitieve raster heeft hij opengesteld voor de muzikale invloeden die hij in zich opnam. En dat zijn er nogal wat. Die brede smaak kreeg hij van huis uit mee. Zijn moeder schitterde als ongeschoold zangeres in lokale musicalproducties. Zijn vader was een virtuoos klarinettist die zijn liefde voor dat instrument met toewijding en geduld op zijn zoon overbracht. Niet iedere hedendaagse componist zal samen met zijn vader in de plaatselijke marching band hebben gespeeld.

“Net als Louis Andriessen in ons land, heeft John Adams de minimal music naar een ander niveau getild”

Klassiek, jazz, musical, folk en pop... maar ook muziektradities uit Azië en Latijns-Amerika – Adams is een veelvraat, die uit dit alles elementen ontleent en weer opdient in dat aansprekende, typisch Adamsiaanse idioom dat vele uitvoerders en luisteraars onmiddellijk zullen herkennen.

Zelf heeft John Adams ooit uitgelegd dat de Europese klassieke muziek, met zijn vaste twaalf tonen, voor hem ontoereikend is. The slide, the blue note – van Jimi Hendrix tot de Indiase raga, allemaal buigen zij die strak afgebakende noten juist om.

‘Componeren voor de huidige tijd’ is het thema van de Erasmusprijs 2019. Het bestuur is unaniem van mening dat John Adams dit motto meer dan waarmaakt. John Adams is – na Olivier Messiaen in 1971 en Mauricio Kagel in 1998 – de derde componist aan wie deze prijs wordt toegekend. Zijn muziek vindt weerklank bij een groot, gevarieerd publiek en straalt af op de eigentijdse klassieke muziek als geheel. Dat Adams direct voeling heeft met de maatschappij blijkt misschien nog wel het duidelijkst uit de reeks opera's die hij sinds 1985 samen met regisseur Peter Sellars heeft gerealiseerd: *Nixon in China*, *Doctor Atomic*, *El Niño* en *A Flowering Tree* zijn stuk voor stuk muziektheaterproducties die commentaar geven op actuele, al dan niet politieke gebeurtenissen. Persoonlijk was ik erg geraakt door de openingsscène van de opera *The Death of Klinghoffer*, waar het Israëlisch-Palestijnse conflict een hoofdthema is. Meteen in de koren van zowel de Palestinian as the exiled Jews toont Adams empathie met beide kampen, en dat is hem niet overal in dank afgenomen, maar ik vind het humaan en grensoverschrijdend.

Het is voor mij een grote eer om vanavond het concert voor John Adams te dirigeren, waarin drie van zijn composities klinken. In de geest van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Claus, de vader van onze koning en de betreurde echtgenoot van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix, die 21 jaar geleden – bij een officiële speech – zijn stropdas weggooide, weet ik nog niet precies wat ik van deze outfit aan zal houden.

Uitgesproken door Ed Spanjaard, namens het Bestuur

Bestuurslid Ed Spanjaard draagt de Laudatio voor.

Laureaat John Adams spreekt het dankwoord uit.

Dankwoord John Adams

Majesteiten, Koninklijke Hoogheid, excellenties, dames en heren,

Ik ben innig dankbaar voor de toekenning van de Erasmusprijs. Waarschijnlijk kijkt iedere laureaat naar de namen van zijn of haar voorgangers en vraagt zich af of zij of hij wel in dat illustere gezelschap thuishoort. In elk geval vraag ik me dat af en ik kan u verzekeren dat dit een les in nederigheid is. Voor een Amerikaan met een heel Amerikaanse naam heeft het des te meer betekenis dat hem deze eer te beurt valt op een moment in de geschiedenis waarop ons land de wereld niet zijn fraaiste gezicht toont – dat geeft de toekenning van deze prijs des te meer betekenis.

In een periode van maatschappelijke onrust zoals we nu meemaken, van zowel politieke als culturele rusteloosheid en instabiliteit, voelen veel kunstenaars zich geroepen hun activiteit naar buiten te richten, een standpunt in te nemen en hun communicatieve mogelijkheden in te zetten om zich uit te spreken over de grote kwesties die ons allemaal aangaan. Men zou zich kunnen voorstellen dat gezien de huidige conservatieve stemming, de angst voor verandering en de vastbeslotenheid om de status quo vast te houden, niet alleen in de Verenigde Staten maar ook hier in Europa, kunstenaars zich geroepen voelen daarop te reageren met de inzet van de communicatieve kracht van hun kunst in juist die kwesties, sociaal of ecologisch, waarvan ze menen dat de overheid ze negeert.

Die neiging bij kunstenaars tot maatschappelijk activisme is niet nieuw. In de hele geschiedenis zien we de interesse van kunstenaars heen en weer gaan tussen de binnen- en de buitenwereld – enerzijds het cultiveren van een eigen stem, 'de wereld buitensluiten', anderzijds maatschappelijke betrokkenheid en het streven naar de aandacht van de hele wereld, zoals Victor Hugo of Charles Dickens. Voor de ene kunstenaar is het abstracte ideaal, de volmaaktheid van het kunstwerk zelf het belangrijkste, zelfs het enige wat ertoe doet. Voor de ander moet het kunstwerk een sociale of politieke boodschap overbrengen waarmee hij in welke vorm ook een zo groot mogelijk publiek hoopt te beïnvloeden. Gelukkig kunnen beide uitgangspunten

grote kunst voortbrengen. Niemand zal het in zijn hoofd halen het *Wohltemperierte Klavier* of de *Goldbergvariaties* wegens gebrek aan maatschappelijke relevantie terzijde te schuiven en evenmin zal iemand het emotionele en artistieke belang ontkennen van sociaal geëngageerde muziek zoals de finale van Beethovens *Negende*.

Mijn levensverhaal is een wonderlijke geschiedenis die tussen die twee uitersten, introvert en extravert, heen en weer stuitert. Ik ben nooit een schoolvoorbeeld van een van beide geweest, geen muzikale formalist in een ivoren toren en ook geen sociaal geëngageerde activist. Toch ben ik vaak door beide richtingen, de publieke en de persoonlijke, diep geraakt. Ik ben volwassen geworden in de turbulente jaren van de Vietnamoorlog en de geboorte van de Tegencultuur, toen de muziek, in dit geval rock, mensen met een verbijsterende kracht wist te verenigen; zoiets heb ik daarna nooit meer meegemaakt. De rock van die tijd was letterlijk de stem van het collectief bewustzijn. Het was een spannende tijd en ik zal nooit vergeten hoe krachtig die muziek toen overkwam.

Toch moet ik toegeven dat de belangrijkste momenten in mijn leven verbonden waren met de allerintiemste vormen van muziek, schilderkunst en literatuur die op de persoonlijkste, meest introverte manier tot stand waren gekomen: de gedichten van Emily Dickinson, de strikkwartetten van Mozart en Brahms, de landschappen van Cézanne en Van Gogh, werk van kunstenaars die voor zover ik weet niet de bedoeling hadden miljoenen mensen te bereiken of een politiek standpunt over te brengen.

Al in mijn prilste jeugd maakte ik van dichtbij kennis met muziek. Mijn ouders waren allebei muzikaal, al waren het geen beroepsmusici. Mijn vroegste muzikale herinneringen zijn die aan mijn vader die klarinet speelde en mijn moeder die zong. Ze hadden elkaar leren kennen toen mijn vader in een jazzorkest speelde in de dancing van de stiefvader van mijn moeder. Ik heb in mijn jeugd dus thuis zowel jazz als klassieke muziek gehoord. We luisterden zowel naar 'kunstmuziek' als naar 'populaire' muziek zonder het een per se hoger aan te slaan dan het ander. Achteraf denk ik dat dat een heel Amerikaanse benadering was en ik weet zeker dat die blootstelling aan beide soorten muziek in mijn muzikale DNA is terechtgekomen.

We woonden in een landelijke omgeving, ver van de grote stad, dus ik moest mijn muzikale ervaringen zelf maken. Ik ontdekte de grote componisten, van Bach tot Stravinsky, door platen te beluisteren en partituren te lezen die ik meestal per postorder moest bestellen. Pas toen ik al in de twintig was hoorde ik voor het eerst een uitvoering van een symfonie van Mahler in een concertzaal. Muziek was, vooral in mijn adolescentie, een intens emotionele ervaring. Ik kon er geen genoeg van krijgen: luisteren, spelen, studentenorkesten dirigeren en zelf componeren. Mijn eerste compositie voor orkest werd door een plaatselijk amateurorkest uitgevoerd in een psychiatrische inrichting, voor een publiek van ernstig zieke psychiatrische patiënten die door de muziek hevig ontroerd raakten en het uitschreeuwden van blijdschap of ontroostbaar begonnen te huilen. Ik weet zeker dat ik van die ervaring het meest heb geleerd over het vermogen van muziek om de diepste gevoelens te raken.

“Ik werd gegrepen door de energie, de kleur en de emotie van een groot deel van die muziek”

Toen ging ik studeren en begon de cognitieve dissonantie. Het waren de late jaren zestig, in de hedendaagse klassieke muziek de tijd die we tegenwoordig ‘hoogmodernisme’ noemen. De heersende tijdgeest voor serieuze componisten bestond uit het serialisme, de dodecafonie en de radicale deconstructie van alle elementen van de muziek. De nieuwe muziek met het meeste prestige was die welke het meest bewust, systematisch en rationeel was gecomponeerd. Ik gebruikte de term ‘cognitieve dissonantie’, want als ontvankelijke student voelde ik me verscheurd tussen enerzijds het gevoel dat ik, wilde ik als componist serieus worden genomen, atonaal en aritmisch hoorde te componeren, wat heel ver van me af stond, terwijl ik anderzijds zag

dat de meeste andere studenten hevig en hartstochtelijk in de ban waren van de populaire muziek die in de late jaren zestig en de vroege jaren zeventig floreerde. Het zat me verschrikkelijk dwars dat ik, wilde ik een echte componist worden, zou moeten doen wat de docenten leken te suggereren: me afsluiten, de dionysische energie van rock en soul negeren, leven en componeren als een monnik en muziek maken voor een heel klein publiek dat voornamelijk uit medecomponisten bestond.

De twintigste-eeuwse klassieke muziek was op een enkele uitzondering na steeds complexer geworden, en vooral toen de tonale harmonie werd losgelaten, was het publiek tot een minuscule elite gekrompen. Toen ik in de late jaren zestig en de vroege jaren zeventig studeerde, werd van een serieuze componist verwacht dat hij de identiteit en het gedrag van een wetenschapper aannam. Het componeren van muziek werd als een vorm van onderzoek beschouwd. Je communiceerde uitsluitend met mensen die net zo goed geïnformeerd en sophisticated waren als jijzelf. De eigentijdse componist viel het publiek niet lastig met zijn muziek, want dat was het doel niet meer. Het doel was het verder ontwikkelen van de taal en de technologie van de muziek, en het geïsoleerde werken bevrijdde de componist van de gedachte dat zijn kunst een gebruiksartikel was. Het ideaal was een ‘wetenschappelijke’ benadering van het componeren. Dat leidde natuurlijk tot steeds meer vervreemding, een almaar breder wordende kloof tussen componist en publiek. Wij jonge componisten kregen te horen dat dit isolement permanent was en dat dat een goede zaak was, waarschijnlijk omdat de componist zich niet meer hoefde af te vragen of zijn werk wel toegankelijk was.

Veel van de invloedrijke componisten in die tijd waren Europeanen, van wie sommigen uit de naoorlogse periode waren gekomen met het vaste voornemen radicaal met het kunsthistorische verleden te breken. Velen van hen hebben bijzonder origineel werk gemaakt, complex georganiseerd en briljant gedacht, maar niettemin alleen toegankelijk voor een klein, select gezelschap van kenners. Zelfs Stravinsky, een van de grootste scheppende kunstenaars aller tijden, voelde zich in zijn laatste jaren geroepen om zijn muziek te systematiseren en de seriële

methode toe te passen. (Maar een theaterdier zoals hij kon niet anders dan zelfs zijn radicaalste werk nog aantrekkelijk en toegankelijk maken.)

En zoals ik al zei, de paradox was dat de eigentijdse kunstmuziek steeds moeilijker en specialistischer werd terwijl de populaire muziek van de late jaren zestig en de vroege jaren zeventig juist bruiste van activiteit. Het waren de gloriëdagen van The Beatles, Miles Davis, Jimi Hendrix, Bob Dylan, Stevie Wonder, Marvin Gaye, The Supremes. Ik werd gegrepen door de energie, de kleur en de emotie van een groot deel van die muziek en ik was me ervan bewust hoe dominant de rol was die sommige artiesten in de cultuur speelden. Door hun kunst, en natuurlijk ook door hun bijzonder charismatische persoonlijkheid, spraken ze miljoenen mensen aan, net zoals in de negentiende eeuw de grote romanciers zoals Dickens, Hugo en Tolstoi een enorm publiek aanspraken. Onlangs las ik in een Italiaanse krant een artikel over de val van de Berlijnse Muur. De kop luidde: 'Dylan, Springsteen, Bowie. De stemmen die de Muur ten val hebben gebracht.' Nu geloof ik geen moment dat een paar popzangers, zelfs niet de Nobelprijswinnaar Bob Dylan, de oorzaak van het uiteenvallen van de Sovjet-Unie zijn geweest. Ik vermoed dat de economie daar meer mee te maken had dan een paar popklassiekers. Maar wat me aan die krantenkop interesseert is het idee dat een kunstwerk, of dat nu een lied van Dylan is of een roman van Émile Zola, een toneelstuk van Brecht of een symfonie van Sjostakovitsj, zo'n invloed op het sociale bewustzijn van de mensen kan hebben dat het een echte maatschappelijke verandering teweegbrengt.

Ik noem dat onderscheid – de componist-wetenschapper en de rockster – om te illustreren hoe groot en divers de muziekwereld is waarin ik heb moeten leven en werken. Ik ben inmiddels oud genoeg om beide uitersten te respecteren, en elke dag opnieuw span ik me in om een kunstwerk te scheppen dat zijn eigen integriteit bezit en toch een zo breed mogelijk publiek kan aanspreken.

Ik wil nog graag opmerken dat de jury van de Erasmusprijs dit jaar schrijft dat ik 'ervoor heb gezorgd dat de eigentijdse klassieke muziek weer "communiqueert", wat belangrijk is in een tijd waarin het genre steeds meer

moeite heeft om een publiek te vinden'. Dat is een grote eer, maar door de prijs in ontvangst te nemen erken ik ook dat de wereld van de scheppende kunsten zo gevarieerd is als de kunstenaars die die wereld bewonen, en dat er niet slechts één model is voor de ideale houding van de kunstenaar. Een leven in de muziek heeft me geleerd dat er vele stemmen zijn die allemaal op hun eigen manier communiceren, hetzij intiem, hetzij op een groot publiek gericht. Wat voor mij het belangrijkste is, is de gevoelsdiepte van een kunstwerk, de vreugde van het scheppen en de schoonheid van de vorm.

Uitgesproken door John Adams

Vertaling: Gerda Baardman

Z.M. de Koning en John Adams tijdens het omhangen van de versierselen.

H.K.H. Prinses Beatrix, Z.M. de Koning, John Adams en H.M. de Koningin na afloop van de Erasmusprijzuitreiking, Koninklijk Paleis Amsterdam.

Biografie John Adams

John Coolidge Adams (1947) heeft een uitgebreid oeuvre van kamermuziek, symfonische werken en opera's. Zijn muzikale wortels liggen in New England (VS), tegenwoordig werkt en woont hij in Californië. John Adams groeide op met de big bands waarin zijn vader speelde en de musicals waarin zijn moeder zong. Hij zag Mozart als zijn grote voorbeeld maar raakte net zo meegesleept door Jimi Hendrix, The Beatles en The Beach Boys. Hij begon met componeren op zijn tiende en vervolgde zijn studie compositie aan Harvard University. Daar zette hij zich af tegen de 'rekenmeesterij' en atonaliteit van naoorlogse componisten. Hij voelde zich meer aangetrokken tot het minimalisme dat in die tijd opkwam. Zijn oeuvre wordt gekenmerkt door een versmelting van 'westerse' muziektradities en populaire cultuur – minimal music in de eerste plaats, maar ook pop en jazz.

Adams werd beroemd door zijn muziektheaterproducties, waarin hij – in jarenlange samenwerking met regisseur Peter Sellars – regelmatig maatschappelijk gevoelige onderwerpen op de korrel neemt. Zijn bekendste orkestwerken zijn *Shaker Loops* (1978), *Harmonielehre* (1985), *Short Ride in a Fast Machine* (1986), *Chamber Symphony* (1992) en *Naive and sentimental music* (1999). De opera's waarmee hij naam maakte zijn o.a. *Nixon in China* (1987), *The Death of Klinghoffer* (1991), en *Doctor Atomic* (2005). In 2002 schreef hij *On the Transmigration of Souls*, als herdenking van de slachtoffers van de aanslag op het WTC. Hij ontving hiervoor de Pulitzer Prize for Music. In recente jaren schreef hij onder meer

een *Saxofoonconcert* (2013), als ode aan de grote jazz-saxofonisten John Coltrane, Eric Dolphy en Wayne Shorter. Een ander recent stuk is het oratorium *The Gospel According to the Other Mary* (2013). In 2015 ging een nieuw vioolconcert, getiteld *Scheherazade.2*, in première. Met dit stuk vraagt hij aandacht voor de onderdrukking van vrouwen wereldwijd. De werken van Adams zijn meervoudig beloond met Grammy's en de Pulitzer Prize voor muziek. Hij ontving eredoctoraten van Harvard, Yale en de Royal Academy of Music.

Op 28 februari 2019 ging zijn operaproject *Girls of the Golden West* – opnieuw in regie van Peter Sellars – bij de Nationale Opera in Amsterdam in Europese première.

Activiteiten

Concert 'Spot on John Adams'

28 november, Grote Zaal/Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam

Op de avond van de uitreiking van de Erasmusprijs aan John Adams stond zijn muziek centraal in een wervelend concert van Het Nieuw Ensemble onder leiding van Ed Spanjaard. Zij stelden een programma samen met nieuw en ouder werk van gelijkgestemde componisten en natuurlijk van John Adams zelf. Zoals zijn zelden uitgevoerde *Gnarly Buttons*, met een virtuoze solopartij voor klarinetsolist Anna voor de Wind: het instrument van de componist én dat van zijn vader. Ook klonk het jazzy werk *American Berserk* door pianosolist Paolo Gorini; en het ensemblestuk *John's Book of Alleged Dances*, met pakkende dansen van uiteenlopend karakter. Tot slot heeft de jonge Nederlandse componist Rick van Veldhuizen een korte hommage aan John Adams gecomponeerd. Het was een memorabele avond waarin men al luisterend meegenomen werd langs de vele facetten en thema's van John Adams' zijn werk.
i.s.m. Muziekgebouw aan 't IJ

John Adams masterclass compositie 'The sound of the future'

29 november, Koninklijk Conservatorium, Den Haag

Tijdens een interactieve masterclass sprak John Adams gepassioneerd met jonge compositiestudenten over hun werk. Er werd gesproken over muziek maar vanzelfsprekend was vooral ook veel nieuwe muziek te horen. Studentenensembles van het Koninklijk Conservatorium Den Haag voerden drie nieuwe composities uit van aanstormend talent. Na elk werk ging John Adams met de jonge componisten in gesprek over de technische kant van componeren en over hun belangrijke rol als componist in de huidige tijd. Daarbij was ook volop ruimte voor inbreng vanuit de zaal wat vaak een interessante wending gaf aan het gesprek. Zo gaf de middag inzage in de inspirerende werkwijze van John Adams en vormde het een kennismaking met de nieuwe generatie componisten.
i.s.m. Koninklijk Conservatorium van Den Haag

John Adams in gesprek over jazz

'It don't mean a thing if it ain't got that swing'

30 november, Conservatorium van Amsterdam

Bigbandmuziek ligt aan de basis van het muzikale leven van John Adams. De pulse van de jazz is altijd een constante factor in de muziek van Adams gebleven en mocht dus ook niet ontbreken. In een gevarieerd podiumprogramma kwamen de inspiratiebronnen van John Adams volop aan bod: van Mozart en Duke Ellington tot Jimi Hendrix. Met een glansrol voor oude en nieuwe jazz, gepassioneerd uitgevoerd door studenten en alumni van het Conservatorium van Amsterdam. In een toegankelijke talkshow-setting interviewde Andrea van Pol John Adams over zijn muzikale herinneringen en over de invloed van het Californische landschap op zijn muziek. Daarnaast ging Adams het gesprek aan met studenten en docenten over jazz, pop culture en nieuwe muziek wat resulteerde in nieuwe inzichten en geanimeerde conversaties.
i.s.m. Conservatorium van Amsterdam

John Adams in film 'Io Sono l'Amore'

1 december, Louis Hartlooper Complex, Utrecht

In de Italiaanse speelfilm *Io Sono l'Amore* (2009, 120 minuten, Nederlands ondertiteld) vormt de soundtrack met muziek van John Adams een integraal onderdeel van de film – een Italiaans familiedrama met Tilda Swinton in de hoofdrol. Voorafgaand aan de vertoning van de speelfilm gaf filmmuziekexpert Michel Schöpping een boeiende inleiding. Hij besprak hoe muziek en film elkaar kunnen versterken en welke rol de meeslepende muziek van John Adams in deze film speelt.
i.s.m. Louis Hartlooper Complex en Movies that Matter

V.l.n.r.: voorzitter Jet de Ranitz, musici van het Nieuw Ensemble, klarinetist Anna voor de Wind, dirigent en bestuurslid Ed Spanjaard, John Adams, Z.M. de Koning en pianist Paolo Gorini.

John Adams in gesprek met compositie studenten tijdens de masterclass op het Koninklijk Conservatorium van Den Haag.

Media

John Adams op NPO Radio 4

Gedurende de week van de Erasmusprijsuitreiking was er dagelijks uitgebreide aandacht voor John Adams op NPO Radio 4, o.a. in het programma Podium en online op www.nporadio4.nl. Gelijktijdig met de Erasmusprijsuitreiking zond NPO Radio 4 een interview met John Adams uit.

Artikelen over Adams in kranten en online

Er is veel lovende aandacht geweest voor laureaat John Adams. Zo verschenen er o.a. artikelen in Het Parool, het NRC, de Volkskrant en in internationale kranten. Ook online was er veel belangstelling. Zo plaatste Place de l'Opera, the Strad, Strings en the Violin Channel berichten. Bovendien kwamen op Facebook en Twitter veel lovende reacties van toonaangevende zalen en personen, zoals van Het Muziekgebouw, Nonesuch Records en NPO Radio 4.

Publicaties

Erasmus Essay door Bas van Putten 'Een klinkend landschap'

In de reeks Erasmus Essays van de Stichting Praemium Erasmianum, ter gelegenheid van de Erasmusprijs 2019.

Erasmus Essay door Bas van Putten

John Adams in gesprek met twee compositiestudenten en Andrea van Pol tijdens het podiumprogramma op het Conservatorium van Amsterdam.

Bigband van het Conservatorium van Amsterdam tijdens het podiumprogramma.

Dissertatieprijzen 2019

De Stichting Praemium Erasmianum reikte dit jaar voor de eenendertigste keer haar Dissertatieprijzen uit. Vijf Dissertatieprijzen worden jaarlijks toegekend aan jonge onderzoekers in de geesteswetenschappen en sociale wetenschappen, die een dissertatie van bijzonder hoge kwaliteit hebben verdedigd aan een Nederlandse universiteit. De prijs bestaat uit een bedrag van € 3.000.

De jury heeft de voordrachten beoordeeld op basis van criteria zoals originaliteit, internationale betekenis, casusoverschrijdend karakter, stijl en leesbaarheid. Bij sommige voordrachten liet de jury zich bijstaan door externe deskundigen. De jury bestond uit: Dr. Barnita Bagchi, Dr. Shanti van Dam, Dr.mr. Max Drenth, Prof.dr. Naomi Ellemers, Prof.dr. Bas ter Haar Romeny, Prof.dr. Rick Lawson en Prof.dr. Jos de Mul.

De prijsuitreiking vond plaats op donderdag 16 mei 2019 in de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam.

Dit zijn de winnende proefschriften van 2019:

Evelyn Wan

Clocked! Time and Biopower in the Age of Algorithms

Marijke Naezer

Sexy Adventures. An ethnography of youth, sexuality and social media

Dilek Kurban

The Limits of Transnational Justice: The European Court of Human Rights, Turkey and the Kurdish Conflict

Eva Groen-Reijman

Deliberative Political Campaigns: Democracy, Autonomy and Persuasion

Annemarie van Geel

For women only. Gender segregation, Islam and modernity in Saudi Arabia and Kuwait

V.l.n.r.: Eva Groen-Reijman, Dilek Kurban, Evelyn Wan, Shanti van Dam, Annemarie van Geel

Evelyn Wan

Clocked! Time and Biopower in the Age of Algorithms

Promotor Prof. dr. Maaike Bleeker
Voordracht Universiteit Utrecht, Faculteit
Geesteswetenschappen
(Media and Performance Studies)

Overwegingen van de Selectiecommissie

Zijn we nog baas over onze eigen tijd? Of nemen algoritmen onze tijd en daarmee de macht over ons eigen leven over? In haar dissertatie laat Wan zien hoe hedendaagse technologische ontwikkelingen zorgen voor nieuwe vormen van controle, disciplineren en zelfs uitbuiting. Zoals de uitvinding van de klok het eerst mogelijk maakte om arbeid en andere activiteiten te kwalificeren en te synchroniseren en zo invloed uit te oefenen op ons alledaagse leven, zorgt technologie – deels onzichtbaar – nu voor een intensivering van die controle en disciplineren. In haar dissertatie schetst Evelyn Wan een dystopisch beeld, waarin algoritmen en digitale technologieën tot op een biologisch niveau, tot in ons lichaam aan toe, doorwerken.

Zij laat zien hoe het idee van tijdvorming door de eeuwen heen, van de eerste mechanische klokken tot en met de huidige digitale dataverzamelingen, is geëvolueerd en steeds meer ons leven is gaan bepalen. Daarmee geeft zij een belangrijke waarschuwing af. Want de tijd tikt door, in dit geval letterlijk en figuurlijk. Evelyn Wan schreef een zeer actueel boek, dat niet voor niets al veel journalistieke belangstelling heeft gekregen. Het boek valt ook stijlmatig als een Zwitsers precisie-uurwerk in elkaar. De auteur weet verschillende informatiebronnen bij elkaar te brengen in een boeiende mix, en slaagt erin om zelfs de meest taaie filosofische of technische verhandelingen naar een leesbare tekst te vertalen.

Marijke Naezer

Sexy Adventures. An ethnography of youth, sexuality and social media

Promotoren Prof.dr. Marieke van den Brink
Prof.dr. Willy Jansen

Copromotor Dr. Els Romnes

Voordracht Radboud Universiteit Nijmegen,
Faculteit Sociale Wetenschappen
(Gender & Diversity Studies)

Overwegingen van de Selectiecommissie

In deze dissertatie onderzoekt Naezer hoe jongeren vormgeven aan seksualiteit via sociale media. De auteur vat daarbij seksualiteit op als een breed en gelaagd concept dat zowel persoonlijke gevoelens en begeerten inhoudt als sociale ideologieën en praktijken, die uitstrekken van genderrelaties tot machtsrelaties en morele discoursen. Op creatieve wijze worden kwalitatieve- en kwantitatieve methoden gecombineerd om inzicht te krijgen in de ervaringen en meningen van jongeren. Naezer introduceert het concept 'avontuur'; dat een minder negatieve focus heeft dan de term 'risicogedrag', maar juist een complexe mix van gevaar en plezier inhoudt.

De jury ontving de afgelopen jaren vaker boeken over vergelijkbare onderwerpen; kennelijk zijn wij allen gefascineerd door wat onze kinderen of nichten en neefjes allemaal uitvoeren achter hun betoverde beeldschermen. Dit boek stak daar echter met kop en schouders bovenuit, zowel in de interdisciplinaire benadering als in de kritische opstelling tegenover bestaande discoursen die leiden tot marginalisering van bepaalde groepen jongeren. Door haar innovatieve en eigenzinnige aanpak slaagt Naezer erin constructieve inzichten te ontwikkelen over dit actuele thema, waarmee ze bijdraagt aan de ontwikkeling van een wetenschappelijke traditie waarin de *empowerment* van jongeren centraal staat.

Dilek Kurban

The Limits of Transnational Justice: The European Court of Human Rights, Turkey and the Kurdish Conflict

Promotoren Prof. dr. Bruno de Witte
Prof. dr. Monica Claes
Voordracht Maastricht University, Faculteit
Rechtsgeleerdheid
(Internationaal Recht)

Overwegingen van de Selectiecommissie

Dit proefschrift verdient volgens de jury het Engelse predicaat “bold”. “Bold” in het Engels omdat dat woord meerdere Nederlandse woorden in zich draagt: dapper, stoutmoedig, doortastend en gewaagd. Aan de orde is de belangrijke vraag wat een internationaal orgaan als het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (het EHRM) vermag als het er echt om spant. Niet veel is de sombere conclusie. ‘Van onderop’ wordt bestudeerd hoe Koerdische activisten er vanaf de jaren ’90 toe zijn gekomen zich over hun benarde positie tot het Straatsburgse Hof te wenden, hoe het Hof op deze klachten heeft gereageerd, en welke effecten de talloze veroordelingen hebben gesorteerd. In een autoritair geleide staat als Turkije is dat uiteindelijk niet zoveel, zo constateert de auteur. Het gangbare beeld van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens als een succesverhaal moet hiermee worden bijgesteld. Het ‘bottom up’ perspectief waarbij percepties en strategieën van Koerdische advocaten en activisten op indringende wijze worden beschreven – in combinatie met een scherpe analyse van de secundaire bronnen, maken dit een origineel boek dat verder reikt dan de ‘case study’ van de positie van de Koerden alleen. De auteur zet haar voelbare verontwaardiging over de vraag hoe het mogelijk is dat de staatsrepressie en het geweld tegen Koerden in Turkije, na bijna 25 jaar aanhoudende geschillen, processen een meerdere schendingen nog immer voortduurt, om in een haarscherp, niets verhullend betoog.

De jury roemt Kurbans voortvarende, niets ontziende schrijfstijl, en vindt het bijzonder dat het activistische karakter van dit proefschrift heeft uitgemondd in een uitmuntend wetenschappelijk werk. Die combinatie dwingt respect af.

Eva Groen-Reijman

Deliberative Political Campaigns: Democracy, Autonomy and Persuasion

Promotor Prof. dr. Beate Roessler
Copromotor Dr. Robin Celikates
Voordracht Universiteit van Amsterdam, Faculteit
Geesteswetenschappen
(Politieke filosofie & digitale media)

Overwegingen van de Selectiecommissie

Waar ligt de grens tussen politiek informeren, kritisch debat en manipulatie tijdens politieke campagnes? Een ingewikkelde samengestelde vraag die de auteur van dit proefschrift op uiterst heldere wijze weet te behandelen. Dit onderzoek naar het belang van ‘deliberatie’ voor democratische politiek, en de vraag of campagnetechnieken zoals *framen* en *spinnen* bijdragen aan deliberatie of daarop juist inbreuk maken, wordt door Groen-Reijman op originele en interdisciplinaire wijze aangepakt.

Toegepaste onderzoeksgebieden zijn politieke psychologie, politieke filosofie en politieke communicatiestudies, een groeiende berg aan recente inzichten waarmee de auteur handig en doeltreffend jongleert. Nieuwe campagnetechnieken worden onbevooroordeeld onderzocht, wat leidt tot verrassende en positievere oordelen dan gangbaar in het hedendaags debat. De jury was getroffen door de originele en genuanceerde kijk en vermoedt dat Erasmus dit toegankelijk geschreven betoog graag gelezen zou hebben. De afstandelijke blik gaat in dit boek immers gepaard met een voelbare zorg om de staat van de huidige westerse democratieën. Het plaatst het boek daarmee in een Erasmiaanse traditie waarbij wetenschappelijk onderzoek de publieke sfeer informeert en dient.

Annemarie van Geel

For women only. Gender segregation, Islam and modernity in Saudi Arabia and Kuwait

Promotor Prof. dr. C. van Nieuwkerk
Copromotor Prof. dr. C. Versteegh
Voordracht Radboud Universiteit Nijmegen,
Faculteit Filosofie, Theologie en
Religiewetenschappen

Overwegingen van de Selectiecommissie

Dit onderzoek naar gendersegregatie en opvattingen over moderniteit zet op doortastende wijze de deur op een kier naar een voor het Westen vaak ontoegankelijke wereld – de wereld van vrouwen in Arabische landen. De onderzoeksresultaten, met name het opvallende contrast tussen Koeweit en Saoedi-Arabië voor wat betreft de opvattingen van vrouwen zelf over hun religie en maatschappelijke rollen, zijn van groot belang voor zowel het academische als het politieke domein.

In het proefschrift analyseert Van Geel op originele wijze het ontstaan van publieke ruimtes die ‘women only’ zijn, als uiting van een specifieke, lokale moderniteit met een religieuze en spirituele dimensie. Nooit eerder deed een Nederlandse onderzoeker in deze landen ter plaatse onderzoek naar de positie van vrouwen door te spreken met de vrouwen zelf; Van Geel heeft het aangedurfd deze klus op zich te nemen, en naar mening van de jury met groot succes.

In Saoedi-Arabië zijn er speciale vrouwenuniversiteiten en vrouwenbanken, waar vrouwen studeren en hun geldzaken kunnen regelen zonder met mannen in aanraking te komen. In Koeweit echter is het mengen tussen vrouwen en mannen de normaliteit. De auteur vraagt zich af: wat vinden vrouwen daar nou eigenlijk zelf van? In de wijze waarop de auteur daarbij ook uitvoerig ingaat op visies op moderniteit versus verwestering, maakt zij uitstekend gebruik van sociaalwetenschappelijke theorievorming, die nog verder bijdraagt aan de actualiteit van dit boek.

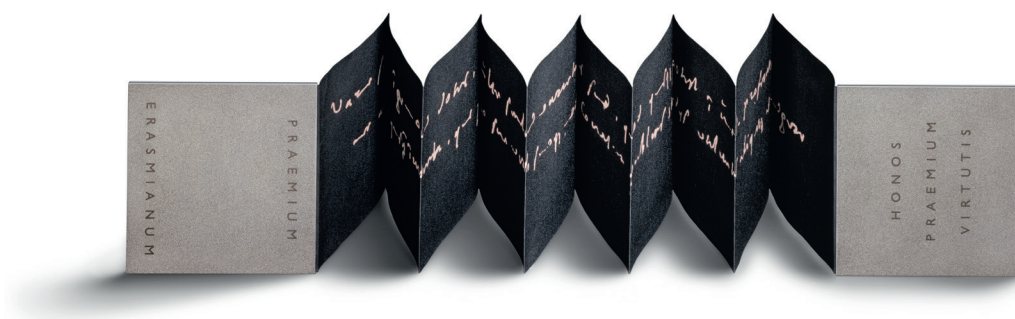
Tot slot is Van Geels missie om “bij te dragen aan kennis en begrip van het Midden-Oosten in Nederland, en met name wat betreft de vrouwenzaak”, zoals zij stelt in haar publiekssamenvatting, niet in de laatste plaats ook zeer geslaagd vanwege haar toegankelijke en vlotte schrijfstijl.

Ontstaan en Doel van de Stichting Praemium Erasmianum

Op 23 juni 1958 stichtte Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard der Nederlanden het Praemium Erasmianum. Het doel van de organisatie, zoals omschreven in artikel 2 van de statuten, is 'uitgaande van de culturele tradities van Europa in het algemeen en van het gedachtegoed van Erasmus in het bijzonder, de positie van de geestes- en maatschappijwetenschappen en van de kunsten te versterken, alsmede haar maatschappelijke erkenning te bevorderen. Hierbij staan tolerantie, culturele veelvormigheid en ondogmatisch kritisch denken centraal'.

De grootte van de Erasmusprijs is gesteld op €150.000. Het bestuur wordt gevormd door vooraanstaande Nederlanders uit culturele en wetenschappelijke kringen, alsmede uit het bedrijfsleven.

De versierselen van de Erasmusprijs zijn in 1995 ontworpen door Bruno Ninaber van Eyben. De versierselen bestaan uit een harmonica gevouwen lint met aan de beide uiteinden een titanium plaatje. Gesloten vormt het een boekje; geopend een lint met een tekst in het handschrift van Desiderius Erasmus. Deze tekst uit een brief aan Jean de Carondelet (Bazel 5 januari 1523) is typerend voor het gedachtegoed van Erasmus:

De talenten van begaafde mensen zijn verschillend en ieder tijdperk heeft zijn eigen karakter. Laat ieder tonen waartoe hij in staat is en laat niemand jaloers zijn op een ander die op zijn manier en naar de mate van zijn krachten probeert iets bij te dragen tot het onderricht van allen.

Erasmus aan Jean de Carondelet
Bazel 5 januari 1523

Bestuur 2019

Zijne Majesteit de Koning

Regent

Jet de Ranitz

Voorzitter

Voorzitter College van Bestuur, Hogeschool Inholland

Tom de Swaan

Penningmeester

President-commissaris ABN Amro Bank

Barnita Bagchi

Literatuurwetenschapper, Universiteit Utrecht

Andreas Blühm

Directeur Groninger Museum

Désanne van Brederode

Filosoof, publicist

Naomi Ellemers

Hoogleraar Sociale Organisatiepsychologie,
Universiteit Utrecht

Mieke Gerritzen

Ontwerper, curator

Bregtje van der Haak

Documentairemaker, journalist

Bas ter Haar Romeny

Hoogleraar Oude Testament en Oosters Christendom,
Vrije Universiteit Amsterdam

Rick Lawson

Hoogleraar Europees Recht,
Universiteit Leiden

Jos de Mul

Hoogleraar Wijsgerige Antropologie,
Erasmus Universiteit Rotterdam

Nazmiye Oral

Actrice, auteur

Henk Scholten

Directeur Zuiderstrandtheater Den Haag

Xandra Schutte

Hoofdredacteur De Groene Amsterdammer

Ed Spanjaard

Dirigent

Jan Snoek

Waarnemer namens Zijne Majesteit de Koning

Shanti van Dam

Directeur

Lucia Aalbers

Secretaris

Devika Partiman

Medewerker (tot maart 2019)

Jasmijn Kooijmans

Medewerker (vanaf april 2019)

2019 John Adams
2018 Barbara Ehrenreich
2017 Michèle Lamont
2016 A.S. Byatt
2015 Wikipedia
2014 Frie Lekeisen
2013 Jürgen Habermas
2012 Daniel Dennett
2011 Joan Busquets
2010 José Antonio Abreu
2009 Antonio Cassese
2008 Ian Buruma
2007 Peter Forgács
2006 Pierre Bernard
2005 Simon Schaffer
2004 Sadik Al-Azmi
2003 Alan Davidson
2002 Bernd en Hilla Becher
2001 Claudio Magris
2000 Hans van Manen
1999 Mary Robinson
1998 Jacques Delors
1997 Jacques Ledoux
1996 William McNeill
1995 Renzo Piano
1994 Sigmar Polke
1993 Peter Stein
1992 Simon Wiesenthal
1991 Bernard Haitink
1990 Edward Schillebeeckx
1989 International Commission of Jurists
1988 Alexander King
1987 Václav Havel
1986 Neue Zürcher Zeitung
1985 Paul Delouvrier
1984 Massimo Pallottino
1983 Raymond Aron
1982 Edward Schillebeeckx
1981 Jean Prouvé
1980 Nikolaus Harnoncourt
1979 Die Zeit
1978 La Maïoneutística
1977 Werner Kaegi
1976 Amnesty International
1975 Sir Ernst Gombrich
1974 Dame Ninette de Valois
1973 Claude Lévi-Strauss
1972 Jean Piaget
1971 Olivier Massiaen
1970 Hans Scharoun
1969 Sir Herbert Read
1968 Henry Moore
1967 Jan Tinbergen
1966 Marc Chagall
1965 Sir Charles S. Chaplin
1964 Martin Buber
1963 Robert Schuman
1962 Romano Guardini
1961 Oskar Kokoschka
1960 Het Oostenrijkse volk
1958